

והמדיח (את הרבים). ולמדו 'הדחה' 'הדחה' ממסית או מנביא שהדיח. ור' שמעון חולק וסובר שמדיחי עיה"נ בחנק. להלן פט:); והמכשף (מקורו מבואר להלן סו. ולרבי יוסי הגלילי (שם) – דינו בסיף); ובן סורר ומורה (סקילה מפורשת בו).

ק"ז. א. הבא על אמו שהיא אשת אביו, בשגגה – כמה חטאות עליו להביא? מה הדין כאשר היא מקודשת לאביו באותה שעה וכשאינה מקודשת לו, כגון שמת?
ב. הבא על אשת אביו האסורה על אביו ב'לא תעשה' – מה דינו?

א. הבא על אמו אשת אביו; –

לחכמים, חייב שתי חטאות, משום 'אמו' ומשום 'אשת אביו'. ואם היתה באותה שעה שבא עליה היתה מקודשת לאביו – חייב גם משום 'אשת איש'. (ויש שחלקו על כך, והמאירי דחה דבריהם. ויש מי שכתב שנערה המאורסה אין בה כרת וחטאת כלל (עתורא"ש יבמות לד. בשם מהר"ם). והקשו עליו מכמה מקומות. [ובשו"ת מהר"ח או"ז קסד כתב שמהר"ם חזר בו]. ע' אבני נזר אה"ע ג; ערול"ג ריש כריתות).

מי שאמו ילדתו בזנות ולאחר זמן נתקדשה לאביו, ובא עליה הבן – נראה שחייב משום אמו ומשום אשת אב ואשת איש, שאעפ"י שאיסור 'אשת אב' לא חל כאחת עם איסור 'אמו', איסור כולל הוא הלכך חל איסור על איסור (מאירי. וכ"מ ברש"י. לכאורה הכוונה שאיסור אשת אב כולל אף שאר בנים של האב שאינם בניה. ולפי"ז כשאין לאב בנים אחרים, אינו חייב משום אשת אב).
לר' יהודה דמתניתין (וכן שנה רבי יצחק), אינו חייב אלא משום 'אם'. ועוד אמר אביי (נד). שרבי יהודה סובר (בברייתא) שהבא על אשת אביו המקודשת עתה לאביו, אינו חייב עליה משום אשת איש.
א. נראה שהבא על אמו המקודשת לאביו, חייב משום 'אמו' ומשום 'אשת איש' אף לרבי יהודה, שלא נתמעט חיוב אשת איש אלא כשמתחייב משום 'אשת אב', ולא כשמתחייב משום 'אמו' (עתורא"ש).

וכן נראה שאשת אביו שהיתה מקודשת מאחר, חייב עליה אף משום אשת איש, אפילו לרבי יהודה.

ב. הלכה כחכמים (רמב"ם; בה"ג).

ב. הבא על אשת אביו האסורה על אביו באיסור 'לא תעשה'; –

לחכמים, חייב משום 'אשת אביו'. ולרבי יהודה דברייתא, כיון שסובר (כרבי עקיבא) שאין קדושין תופשין בחייבי לאוין – אינה אשת אביו, ופטור. [אלא שאם היא אמו – חייב עליה משום האם].

דף נד

ק"ח. בכמה חיובים מתחייבים בביאות דלהלן?

א. השוכב עם אביו.

ב. עם אחי אביו.

א. השוכב עם אביו – לדברי חכמים חייב שתיים; משום משכב זכור ומשום ערות אביך. לדברי רבי יהודה אינו חייב אלא משום זכור (אבל ערות אביך מדבר על אשת האב). כן הדין לרבא הסובר 'אין עונשין מן הדין', אבל לאביי חייב שתיים שלמדים ב'קל וחומר' מאחי אביו. [וכן דעת רבי שמעון ורבי אלעזר בנו שעונשים מן הדין (כדלהלן עד. ושם מדובר בדין הבנוי על סברא וטעם). וכן אמרו (בכריתות) שלרבי יצחק עונשין מן הדין, אך אפשר

שלא אמר אלא בגילוי מלתא בעלמא (ע"ש בחדושי הנצי"ב). ויש מי שכתב שאף אביי לא נחלק אלא בכגון דידן, שקרובת אחי אביו באה רק מכח אביו, והוי כגילוי מלתא בעלמא – ע' ערוך לנר].
האב אינו חייב אלא אחת, משום זכור (ספר החינוך קצט; מנחת חינוך קצ,ו).

ב. השוכב עם אחי אביו – חייב שתים: משום זכור ומשום ערות אחי אביך לא תגלה.

ק"ט. כיצד נדרשים המקראות דלהלן:

- א. ערות אביך וערות אבך לא תגלה, אבך הוא לא תגלה ערותה (אחרי-מות יח,ז).
  - ב. ערות אשת אביך לא תגלה, ערות אביך הוא (שם יח,ח).
  - ג. ואיש אשר ישכב את אשת אביו ערות אביו גלה, מות יומתו שניהם דמיהם במ (קדושים כ,יא).
  - ד. ערות כלתך לא תגלה, אשת בנך הוא לא תגלה ערותה (אחרי – יח,טו).
- א. ערות אביך – לר' יהודה, אזהרה לאשת האב (למד מג"ש ד'ערות אביו גלה). לחכמים: אביו ממש (וחייב גם משום זכור וגם משום 'ערות אביך').
וערות אבך... – אזהרה לאמו שאינה אשת אביו.
אבך הוא... (מיותר. וגם הדגשת 'היא' באה ללמד. ערש"י, בה"ג הל' עריות עמ' שג) – לר"י, למעט הבא על אמו שהיא אשת האב, שאינו חייב אלא משום האם בלבד. לחכמים, לענוש הבא על אמו שאינה אשת אביו (כדבר שישא ברדר"א. וע"ע להלן עה: דרשה נוספת. וע"ש בתוס' ובערו"ל"ג).

- ב. ערות אשת אביך... – לר"י, בא הכתוב להזהיר על אשת אביו לאחר מיתת אביו. לחכמים, להזהיר על אשת האב.
ערות אביך הוא – לר"י, משום אשת אב אתה מחייבו, ואי אתה מחייבו משום אשת איש. לחכמים, להזהיר אשת האב לאחר מיתת האב.

- ג. ואיש – פרט לקטן. אשר ישכב את אשת אביו... – עונש לבא על אשת האב.
ערות אביו גלה – לר"י, להפנות לדון גזרה שוה עונש מאזהרה [ללמד עונש על אמו שאינה אשת אביו. וכן ללמד שאזהרת 'ערות אביך לא תגלה' מתפרשת על אשת האב ולא על האב עצמו. וכן ללמד עונש לאשת אביו לאחר מות האב]. לחכמים, ללמד עונש לאשת אביו לאחר מיתת האב.
מות יומתו שניהם דמיהם במ – סקילה (גזרה שוה מאוב וידעוני).

- ד. ערות כלתך... – זו היא אשת בנו. אשת בנך הוא... – לחייב עליה אף לאחר מיתת בנו (רש"י ותוס' ועוד. ואולם הרמב"ן כתב שא"צ קרא לזה. ושמה נצרך הכתוב לגלות על 'כלתו' שהכוונה לאשת בנו. ואפשר אילו נאמר 'כלתו' הוה אמינא מן הנשואין בלבד, לכך נאמר 'אשת בנך' לחייב אף מן האירוסין). וחייב אחת ולא שתים.
וע' להלן עו. דרשה נוספת. וע"ש בערו"ל"ג עה:

[הבא על כלתו בעודה מקודשת או נשואה לבנו – חייב שתים, משום כלתו ומשום אשת איש. והכל מודים בדבר].

קכ. מי שגג בעבירות דלהלן בהעלם אחד – כמה חטאות הוא מביא?

- א. בא על הזכור והביא זכר עליו.
  - ב. בא על הבהמה והביא בהמה עליו.
  - ג. נרבע לזכר ולבהמה.
  - ד. בא על הזכור והביא זכר עליו ובא על הבהמה והביא בהמה עליו, הכל בהעלם אחד.
- א. הבא על הזכור והביא זכר עליו; לדברי ר' ישמעאל חייב שתיים, מפני שהלאוין מחולקין; לא תשכב, לא יהיה קדש וכו'. ולדברי ר' עקיבא – אחת (לא תשכב ולא תשכב (או תשכב או תשכב) – חדא).
 לרבי עקיבא אין חייב אלא אחת בשוכב ונשכב אף בשני גופים (עפ"י תוס'). ובספר באר שבע (כריתות ג) כתב שבשני גופים לדברי הכל חייב שתיים. ובערוך לנר (שם) השיגו מדברי התוס'.
 והרמב"ם (שגגות ה, ג) נקט להלכה שבשני גופים לעולם חייב שתיים, והנידון בבא על הזכר והביא זכר עליו – באותו זכר דוקא. ואמנם מסוגיתנו משמע שגופים אינם מחלקים לחייבו שתיים, וכנראה הבין הרמב"ם שמחלוקת הסוגיות בדבר (עפ"י שער המלך).
- ב. בא על בהמה והביא בהמה עליו; לר' ישמעאל כפירוש רבי אבהו, חייב שתיים (לא תתן שכבתך, לא יהיה קדש), ולפירוש אביי אינו חייב אלא אחת (לא תתן שכבתך).
 לר' עקיבא, אינו חייב אלא אחת (שכבתך ו'שכבתך' – חדא היא).
- ג. הנרבע לזכר ולבהמה בהעלם אחד; לר' ישמעאל אליבא דר' אבהו חייב אחת (לא יהיה קדש) ואליבא דאביי – שתיים (לא יהיה קדש, לא תתן שכבתך). [בכריתות ג]. משמע שנקטו לעיקר כאביי].
- ד. בא על הזכור והביא זכר עליו, בא על הבהמה והביא בהמה עליו, הכל בהעלם אחד; לר' ישמעאל חייב שלש חטאות לא תשכב, לא יהיה קדש, לא תתן שכבתך. ולר' עקיבא – שתיים (לא תשכב, לא תתן שכבתך).

דפים נד – נה

קכא. מהם החיובים של המעשים דלהלן?

- א. השוכב עם הקטן.
  - ב. המערה בזכור.
  - ג. המערה בבהמה.
  - ד. הבא על הבהמה שלא כדרכה; אשה המביאה בהמה עליה שלא כדרכה.
  - ה. המערה בעצמו.
- א. הבא על קטן מבן תשע שנים ויום אחד – חייב (אשר ישכב את זכר – בין גדול בין קטן).
 מבן שלש שנים ועד תשע – לרב פטור [שדין הנשכב כדין השוכב] ולשמואל חייב [כדין הבא על הקטנה].
 בא על פחות מבן שלש – פטור לדברי הכל.
 א. הרמב"ם פסק כרב. ומכל מקום ראוי לבית דין להכות הגדול השוכב עם הקטן מכת מרדות (איסורי ביאה א, ד).